

Viering van het 100-jarig bestaan

De grijsaard heeft een Koninklijke Erepenning ontvangen

door M. Bouwens*. Foto's: A. Bron

In een voor deze gelegenheid feestelijk versierde zaal van de Prinsenhof in Utrecht is op 9 september 2006 het honderdjarig jubileum van de Utrechtsche Philatelisten Vereeniging gevierd. Voor de 148 aanwezigen, waaronder veel gasten is het hoogtepunt van de dag geweest het in ontvangst mogen nemen van de Koninklijke Erepenning.

De dag begint met een stijlvolle receptie. Bij binnenkomst worden alle gasten hartelijk welkom geheten door het voltallige, zes man omvattende, bestuur.

Afbeelding 8.01: Het bestuur. Boven vlnr G.J.A. Ypma (voorzitter), H.J.C. van Hof (secretaris), F. Storm van Leeuwen (penningmeester). Onder vlnr: G.J. Verhoef (dir. rondzendingen), P.A. Toxopeus (veilingmeester), J. van der Meulen (ledenadministrateur).

Afbeelding 8.02: Ontvangst genodigden

Omlijst met koffie, gebak en gezellige accordeonmuziek, klinken al snel geanimeerde gesprekken. Om kwart over twaalf is het tijd om naar de bovenzaal te gaan voor de openingspeech.

Afbeelding 8.03: De koffiehoeck

Afbeelding 8.04: Ontvangst mevr. M. Spit, locoburgemeester

Speech van voorzitter G.J.A. Ypma

Na een uitgebreid welkom aan alle gasten, leden en ereleden van de vereniging, geeft Ypma aan dat hij blij is dat men in groten getale naar de jubileumviering is gekomen. Hij zou graag zien dat de ledenvergaderingen ook zo'n publiek krijgen, meldt hij, en daarmee is de vrolijke toon van zijn speech gezet.

'De grijsaard heeft het gehaald', met dit citaat uit het U.Ph.V.- Nieuws begint Ypma daarna een korte geschiedschrijving van de vereniging. Op 8 september 1906 hebben zes jongens van de Rijks HBS Utrecht het U.Ph.V. opgericht. In de notulen van de oprichtingsvergadering lezen we dat direct een driekoppig bestuur werd gekozen. De andere drie jongens werden 'gewoon' lid.

* Margot Bouwens is freelance tekstschrijver en eigenaar van Bouwenstekst te Utrecht. Op verzoek van de redactie van het jubileumboek heeft zij, als niet-verzamelaar aanwezig op de jubileumviering, deze impressie geschreven.

Afbeelding 8.05: De heer G.J.A. Ypma

Veranderingen in de tijd

In de beginjaren was de vereniging een nogal elitaire club. Men kon lid worden als men wat betekende in de maatschappij: je was fabrikant of eigenaar van een vooraanstaand winkelbedrijf, hotel of restaurant. Ook een adellijke of academische titel was een garantie om lid te mogen worden. In dit opzicht is er in honderd jaar veel veranderd, concludeert Ypma. Wat ook veranderd is, is dat in het in 1907 vastgestelde huishoudelijk reglement opgenomen was dat leden verplicht waren elke vergadering te bezoeken. Wegblijven zonder het bestuur daarvan in kennis te stellen, leverde een boete op. Gelukkig zijn ook deze tijden veranderd, stelt Ypma, want anders zou, gezien het huidige aantal leden, de Prinsenhof veel te klein zijn. Wat nooit verandert, zijn de bestuurswisselingen. Het bestuur waarmee de vereniging begon bestond uit jongens van rond de achttien jaar, zonder enige bestuurlijke ervaring en zonder referentiekader van andere postzegelverenigingen. Dit leidde tot conflicten en vele bestuurswisselingen. Ik had ook hier graag gezegd dat er in honderd jaar veel veranderd is, zegt Ypma. Maar net zoals toen, zijn het ook nu gewoon mensen. Het hoort er nu eenmaal bij.

'Er verandert weinig, we worden alleen allemaal ouder.'
De heer R.A. Peters, lid sinds 1978, dephouder Culemborg

Bladen en boekjes

Toen er behoefte werd gevoeld aan een verenigingsblad werd met de Haagsche Ph.V. contact opgenomen om tot een gezamenlijke uitgave te komen. De H.Ph.V. kwam met een voorstel dat er in grote lijnen op neerkwam dat de U.Ph.V. een afdeling van de H.Ph.V. zou worden. Dit voorstel werd afgewezen. Later kwam men op voorstel van Léon van Raay tot het blad 'De Nederlandsche Philatelist' en tegenwoordig hebben we het maandblad 'Filatelie'.

'In 1922 heeft de U.Ph.V. de belangrijke beslissing genomen om samen met een aantal andere verenigingen het maandblad Filatelie op te richten. Die beslissing heeft het mogelijk gemaakt dat we nog steeds iedere maand, in een oplage van 33.000 exemplaren!, een blad kunnen maken over het plezier van postzegels verzamelen.'
De heer Knikman, hoofdredacteur maandblad Filatelie

Afbeelding 8.06: De genodigden

Al vroeg werd ook gestart met rondzendingen, vervolgt Ypma. Die werden toen zichtzendingen genoemd. Men kende toen zelfs het IKVR, het Internationale Koop- en Ruilverkeer. De vereniging kocht zegels op van leden en verkocht die als één partij aan een club of particulier in het buitenland. De betaling geschiedde in gelijkwaardige zegels van het betreffende land. Die zegels werden vervolgens weer aan de leden verkocht. In de eerste wereldoorlog werd het IKVR minder en in de jaren twintig kwam hier een eind aan. De rondzendingen worden echter tot op de dag van vandaag nog gedaan.

*'De rondzendboekjes zijn het bindmiddel voor mensen die weinig (kunnen) komen.
De vereniging komt zo bij je thuis'.
De heer A. Beekman, lid sinds 1984.*

De concurrentie

De vereniging die in 1906 met zes leden begon, groeide met veel ups and downs uit tot een record van 1236 leden in 1982. De jaren daarna kenmerkten zich door een gestage achteruitgang tot de 400 leden die de vereniging nu telt. Waar de filatelie in de beginjaren moest concurreren met Monopoly, Mens erger je niet of sjoelbakken, is er tegenwoordig zwaarwegende concurrentie van televisie, computers, ipods, auto's, gsm's, etc. Daarbij komt het toenemende individualisme waardoor de belangstelling voor het bedrijven van hobby's in verenigingsverband tanende is. Maar ook het uitgiftebeleid van de meeste postadministraties speelt een rol. Door het grote aantal uitgiftes ziet men door de bomen het bos niet meer. Zelfs Nederland presteert het om al honderden zegels per jaar uit te geven. Vroeger kon men in de NVPH-catalogus alle combinaties uit blokken en velletjes vinden, maar omdat dit met aanhangsels en vignetten niet meer bij te houden is, beperkt men zich nu door alleen de blokken of velletjes te catalogiseren. Er wordt nu overigens wel uitgelegd wat een blok en wat een velletje is, vertelt Ypma. Maar de legioenzegels, wat eigenlijk velletjes zijn, heten toch legioenblokken omdat ze toen zo genoemd werden. Gooi het maar in mijn pet...

Ook deze nadelen hebben echter hun voordeel, zo stelt hij. Door de afnemende belangstelling komt ook veel goed materiaal vrij. Ga maar eens naar een landelijke veiling en kijk hoe druk het daar is, wat er aan zeldzaam mooi en klassiek materiaal wordt aangeboden en wat er wordt omgezet.

'Jarenlang heb ik voor de veiling de kavels Nederland samengesteld en dertig jaar lang heb ik de administratie van de veilingen gedaan. Het afrekenen met koper en verkoper deden we toen nog met bonnetjes, en grotendeels uit het hoofd. Tegenwoordig gebruiken ze daar een computer voor.'

De heer B. Verbeek, lid sinds 1963, twee keer lid van verdienste

De Tweede Wereldoorlog

De jaren '40 - '45 waren ook voor U.Ph.V. moeilijke jaren, gaat Ypma verder: Het maandblad mocht niet meer verschijnen en de vergaderruimte van onze vereniging werd verhuurd aan hoge Duitse autoriteiten. De U.Ph.V. moest zich melden bij het Commissariaat voor niet-economische Verenigingen en Stichtingen. Voor het houden van vergaderingen moest toestemming worden gevraagd. Dit bleef verder de gehele oorlog van kracht. Wel werden nog bescheiden tentoonstellingen gehouden zoals in 1941 in het oude Tivoli, ter viering van het vijfendertigjarig bestaan van de vereniging. Na de bevrijding kreeg ook onze vereniging te maken met het fenomeen zuiveringen. Veertien leden werden toen geroyeerd.

'Ook iedere postzegel heeft zijn verhaal, zijn historie.'

De heer T.C. Muntjewerf, lid sinds 1972 zit vanaf 1993 in de veilingcommissie.

De jeugd

De enquête van twee jaar geleden leerde ons dat de gemiddelde leeftijd van onze vereniging toen op 65 jaar lag. Gezien het verloop kunnen we rustig stellen dat de gemiddelde leeftijd nu 67 jaar is en dat als we zo doorgaan we over 40 jaar gemiddeld 100 zijn. Over vergrijzing gesproken.

"Een psychologe heeft eens in een artikel geschreven dat de leeftijdsverwachting van mannen met een hobby hoger ligt dan van mannen zonder hobby. En van de groep mannen met een hobby, worden de filatelisten het oudst! Dat komt waarschijnlijk omdat je al zeker drie jaar nodig hebt om je verzameling in orde te maken. Dat houdt je in leven."

De heer G.A.H. van Driel, lid sinds 1972, erevoorzitter sinds 1984

In 1936 werd een jeugdafdeling van de U.Ph.V. opgericht door de heren Baljet, Cortenbach en Noordhoff. Na de bevrijding werd de heer Van den Broek, thans nog lid, aangetrokken als adviseur van de jeugdafdeling. Wegens gebrek aan leiders stief de jeugdafdeling omstreeks 1953 een stille dood. We sponsoren nu de jeugdverenigingen in Houten en Wijk bij Duurstede waarvan de leiders, respectievelijk de heren Van Dommelen en Mulder, lid zijn van onze vereniging. De inzet van de leiders houdt de jeugdverenigingen in stand.

'Een mooie postzegel, een mooi poststuk doet iets met de mensen, hoe oud of jong ze ook zijn.'

De heer J. Mulder, lid sinds 1981, lid van de zaalcommissie. Hij ontving onlangs zijn oorkonde voor 25 jaar lidmaatschap.

Kopstukken

Naast de heer Tholen hebben we nog een aantal andere vermaarde filatelisten tot lid van onze vereniging mogen rekenen: Léon van Raay, de heer Wolff de Beer en de heren Van Cittert, Baljet en Van der Flier. Landelijke onderscheidingen op filatelistisch gebied zijn naar enkele van deze heren vernoemd. Denkt u maar aan de L.H. Tholen-trofee en de Léon van Raay- medaille.

'Dat er bijna alleen mannen zijn, vind ik niet erg. Ik voel me hier wel thuis.'

Mevrouw A. Boer - Copier, lid sinds 2004

Het hier en nu

De meesten van de hier aanwezigen hebben de laatste veertig jaar van de vereniging persoonlijk meege-

Afbeelding 8.07: De heer J. Mulder

maakt, dus daar ga ik nu niet verder op in, stelt Ypma. Wat de toekomst de U.Ph.V. ook moge brengen, vandaag vieren we de honderdste verjaardag van deze grijsaard met onze leden en onze gasten in de Prinsenhof. Helaas zijn er een groot aantal leden die vandaag graag hier hadden willen zijn, maar daar fysiek niet toe in staat zijn. Bij het bestuur zijn een aantal ontroerende brieven en telefoontjes binnengekomen van mensen die nog niet zo lang geleden regelmatig onze ledenvergaderingen bezochten. Het is goed dat we in onze gedachten ook even stilstaan bij die leden die niet het voorrecht hebben om hier vandaag aanwezig te kunnen zijn.

Tot slot snijdt Ypma nog het sociale aspect van de vereniging aan. We zijn een vereniging waar men naast het postzegelgebeuren elkaar voor de gezelligheid ontmoet, een kop koffie kan drinken en even uit de sleur van alle dag kan stappen. Ik hoop dat u deze dag ook zo zult ervaren en ik eindig met u allen een hele prettige en gezellige dag te wensen.

De heer Ypma geeft daarna het woord over aan mevrouw M. Spit, die als fungerend loco-burgemeester en wethouder van Utrecht, namens het gemeentebestuur de vereniging toespreekt.

Een Koninklijke onderscheiding

Mevrouw Spit opent haar toespraak met hartelijke felicitaties richting de vereniging en haar honderdjarig jubileum. Tijdens de speech van de heer Ypma zegt zij met veel plezier naar het prachtige logo te hebben zitten kijken, dat voor deze speciale gelegenheid gemaakt is. De modern vormgegeven Domtoren en de ouderwetse spelling van de verenigingsnaam vormen een mooie combinatie.

In de Van Dale heeft ze het woord filatelist opgezocht. Het woord werd in 1884 voor het eerst gebruikt, zo vertelt zij. In datzelfde jaar werd ook de eerste filatelievereniging in Nederland opgericht. Met andere woorden, tweeëndertig jaar na het verschijnen van de eerste postzegel werd iemand filatelist. 'Filos' betekent vriend van, en 'atelist' is afgeleid van het Griekse woord voor 'vrij van betaling'. Letterlijk gezien, zo stelt zij, bent u dus al honderd jaar vriend van vrijheid van betaling.

Zelf is ze geen postzegelverzamelaar, haar broertje was dat wel en zij herinnert zich de opwinding bij het afhalen van eerstedagzegels. Urenlang was hij met de buurman en vriendjes uit de straat bezig en als je dan vroeg waarmee, dan zei hij: 'postzegelen.' Dat woord omvatte alles! Ze heeft zich er daarom nooit toe kunnen zetten om op te zoeken of het wel een bestaand woord is.

Tijdens haar studie woonde ze aan de Oudegracht. Het beeld van de postzegelverzamelaars op de Vismarkt is dan ook in haar geheugen gegrift. Maar ook op beurzen en tentoonstellingen komen veel filatelisten af, en het feit dat het maandblad Filatelie in een oplage van 33.000 exemplaren verschijnt, geeft wel aan dat de filatelie nog steeds leeft. Voor verzamelaars uit de stad en de provincie heeft het U.Ph.V. een onvervangbare functie. Men kan er een praatje maken, informatie uitwisselen en met gelijkgestemden bezig zijn met postzegelen.

Afbeelding 8.08: Mevr. M. Spit

Afbeelding 8.09: De heer Ypma ontvangt de Koninklijke erepenning

Ze vertelt dan dat nog niet zo lang geleden de burgemeester van Utrecht een opvallende uitnodiging voor een jubileumbijeenkomst ontving. Opvallend omdat op de envelop bijzondere postzegels zaten: een herdenkingszegels met Michiel de Ruyter uit 1976, een zomerpostzegel uit 1993 en een speciale zegel van 100 jaar VNO / NCW uit 1999.

Met genoegen laat mevrouw Spit weten dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd de U.Ph.V. ter ere van haar honderdjarig bestaan een Koninklijke Erepenning uit te reiken.

De heer Ypma neemt de erepenning met de daarbij behorende oorkonde in ontvangst en draagt hem op aan alle leden van de vereniging, waarna het glas geheven wordt.

Afbeeldingen 8.10 en 8.11: De Koninklijke erepenning

'Als secretaris verzorgde ik ook de correspondentie met de andere verenigingen. Op de envelop gingen altijd speciale postzegels, bijvoorbeeld herinneringszegels of zomerzegels. Dat was een soort traditie tussen de verschillende verenigingen.'

De heer B.J. Karsdorp, lid sinds eind jaren '60, van 1974 tot en met 1987 secretaris van de vereniging (noot van de redactie: De heer B.J. Karsdorp is op 29 oktober 2006 overleden).

Tijdens de aansluitende lunch bestaande uit broodjes en een Chinese rijsttafel, kon men onder het genot van pianomuziek napraten, de tentoonstelling en de kavels voor de veiling bekijken en een biednummer voor de jubileumveiling ophalen.

Afbeelding 8.12: Het Chinese buffet

HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

HEEFT BIJ HAAR BESCHIKKING VAN

21 augustus 2006

DE KONINKLIJKE EREPENNING TOEGEKEND AAN

UTRECHTSCHЕ PHILATELISTEN VEREENIGING

TE

UTRECHT

DE GROOTMEESTER VAN HET HUIS

VAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

Afbeelding 8.13 : De Oorkonde

Afbeelding 8.14: Het bekijken van de kavels

De Jubileumveiling

Na de lunch was het tijd voor het volgende hoogtepunt van deze dag: de Jubileumveiling. Onder bezielde begeleiding van onze geroutineerde veilingmeester de heer Toxopeus volgden de biedingen elkaar in rap tempo op.

In twee sessies van een uur wisselden op deze wijze 200 kavels van eigenaar. Bij het afslaan van de laatste kavels stond het dweilorkest al klaar; maar voordat dat losbarstte, vond eerst nog de verloting plaats.

De verloting

Ter ere van deze bijzondere veiling werden er deze keer aan de inzenders en de kopers van de kavels geen kosten in rekening gebracht. Maar het bestuur had nog meer verrassingen in petto. Iedereen met een biednummer kon meedoen aan een verloting. De Directeur Rondzendingen, de heer Verhoef, trok daarvoor met een zekere flair eerst zeven kavels uit de hoge hoed. Deze kavels met een waarde variërend van

Afbeelding 8.15: De heer P.Toxopeus, veilingmeester

Afbeelding 8.16: De kopers

9,50 tot 100 euro, hoefden niet betaald te worden. Koper 65, de heer Kunstman uit Culemborg was hier vooral de gelukkige, omdat hij twee van de getrokken kavels met een totaalwaarde van 190 euro in zijn bezit had. Voor de hoofdprijs werd daarna nog een biednummer getrokken. De heer Muster, ook uit Culemborg, was de gelukkige winnaar en mocht al zijn kavels zonder betaling mee naar huis nemen.

Afrekenen en opruimen

Omdat door het niet goed functioneren van de laptopprinter combinatie het afrekenen van de kavels de gebruikelijke problemen opleverde, kon het dweilorkest zich in een groot publiek verheugen. Na het afrekenen hielden de meeste bezoekers het na een lange dag voor gezien en kon het opruimen beginnen. Maar niet voordat de dames van de Prinsenhof - allen vrijwilligers - als blijk van waardering voor de goede zorgen de gebruikelijke traktatie in de vorm van een doos Leonidas bonbons hadden gekregen, die zoals we gewend zijn, in goede aarde viel. Na een uurtje opruimen, vegen, napraten en inladen kon om 19.00 uur de laatste U.Ph.V.'er de deur achter zich dichttrekken. Het einde van een zeer geslaagde dag!